

דרך אידישיזם לשמר

את השחרורית של בנדיאלטנותה — —
כי בא נוואלה.

יש אפוא להכריע: גלות ומוגרוסיזם
...חומר, אשר מסנו קורצה האמנות
היהודית או הייאנוש בדרך חרות ללא
יראה מפני פרעות, ללא שמלות וללא
חומר אשר מסני קורצה דאמנות היהודי
רית'—האי מנייהו עדיף?

לאמור: אין תקנה ליהודים וראי'
דיש והם מועדים לכליה אם בג'עשו
יקפצו חלילה, את ידם מהצליף על'
שכמי ישראל. זמה יחסו של נאדיר
לכליה זו הצפניה לאידיש?

נדבר אידיש, נכתוב אידיש, נהנה
אידיש, כי סאי נפקא סנייה? ואם
בטרוצתיזם נשב בסיסקה ונחדל'
חלילה, לדבר אידיש, הרי לבי איסר לי,
כי נעשה כזאת רק כאשר... לא נאכה'
לדבר אידיש, ואיש לא יוכל לאסור לנו
אל תעשה, ראשית כל הננו תובעים
לעצמנו את הזכות לחוש כוכז או
ירסולקה או סנכעת ואחרי כן נחביש
ככל העולה על רוחני, כל עומת שנאסיה
עלי חבישת-הכוכז הדיני דבק בכל נפשי
וסאדי בכיכע — אולם משהורשתה עלי'
חבישה זו, שוב אין אני יודע, אם לא
מוסב לי דוקא להיות מהלך כנלוידי'
ראש.

שסא אספרנטו, שסא שמה אחרת,
שסא אפילו אידיש (או תתריית!)
שפתם של כל באי עולם.

הנבואה ברורה ואינה משתמעת
לשת פנים: אלה שהעמידו את הייוררות
של המון בית ישראל על הלשון דאי'
דית בלבד ובשמה-הלשון הזו הטילו חצי
רעל בציונות ועכרית והרבקים כהן,
שוממים עתה גם את שארית-ישראל
ורנליהם שוקעות בחלליהו של שסא
אספרנטו — שסא תחרית, שסא אפילו
אידישי'.

הדרך הולכת למישרים והיא ידועה
משכבר הימים. ואף המטיפים לשמר,
המסיתים למיניהם ואלה הצופים לפרוצסי'
מתוך שלוח של פילוסופיה מכודחת,
א גם סנים חדשות במחנה, ונמפי אפריון
לראשו של נאדיר על שהפשיל בעצמו
את הצעיף העומה על עדרי-חבריו
והראינו ברמוי'ידו הוא את אורה-הטות
כשהוא הולך ומשתפע במדרון. דלית

עם חנינת-היובץ של עורך ה'פרי'
הייטי היבסקית בני-יורק יתגלע פולמוס
על חסידי היבסקציה ויחסם לאידיש
ועתידותיה. ראש המתפלמסים היה משה
נאדיר, הרוגל עתה כנפלי-שמונה-יבסקיום
והשופק קיתוני-ועם זכוו על ראשם של
לייויק, אוסטושו ליאלס ומנחס. משולחן'
המסובים עבר אותו פולמוס לעמודי
ה'פרייהייטי' ונאדיר יצא נגד יריבו
במאמר הקרוי 'תורה סתורה ומנעלי-חמד'.
ראשונה יסופר באזניהם של אברכי-משי
(קרי: לייויק וכו') בהלכות-יהודים, עם
ישראל וכו':

בעלי-הגשו ישמעוני נויסה קשה:
היכא תסציו? — הרי אותו נאדיר
הרעים פעם, שפסנת הר סיני את קולו
על ביאליק — וקרא לאידיש. לשון
הקידשי... לאלה אוביה שאמרתו כבר,
כי אין יהודים בעולם. ישנם
רק נויים שספנו סכות, אם
תחדלו מהכית יהודי — סיד הוא נהגך
להיות נוי, ולהיגך: תסטרן על פני נוי,
ומיד יהפך להיות יהודי.

ועתה ידובר על אידיש:

האידיש — אות-מעונים היא לנו כל
עוד כתם-הסילוסה נראה בלסת-תינו,
ברם, משנתעלם הכתם — ססתלקת הקרו'
שה, עד כמה שאנו ושעתנו נרדפים
בארצות — הננו מרברכים, כסוכן, לשם
קנטור-האחרים בלשוני, — אולס אם
שפתנו נהנית משווי הזכיות (כמו כסססיר)
כשאר הלשונות, הרינו מרברכים בה או
לאו — כרצוננו הטוב!

שובו, תיטוקות דבית רבן, לעיין בסדרו:
כל עוד שחיים נחמן ביאליק הלל וג'שר
כהרם לשמה, אשר בה נידף וחרף יהיה
ודקע ברנליו וצוח ככרוכיא, כי הוא-הוא
האל היחיד והמיוחד ושאר האלים אינם
אלא טפית סרוחות—ראיתי ללמר סנגוריה
על השפחה, — אולם משהתחילה
גם השפחה סתגדרת והיא סרביבה
לנופה לעת וקנה לווי-קופים —
שוב אין היא חביבה עלי יותר סנכירתה,
ועתה על הספרות האידישאית
ברוסיה המועצתית:

שם אין ספרות יהודית, כי אם ספי'
רות באידית, כי — ספרות הלסי'
תות שספנו סכות, ססרה האנהה,
האוי ואכוי, האלסנה הנאהי ססרה